

legátka - stolička s vyrezávaným operadlom; pozri *stolica, mobiliár*

legenda - z lat. *legere* – „čítať“

1.správy a vyprávania o živote, činoch a smrti *svätcov* a *mučeníkoch*; zahrnuté do *martyrológií* a *pasionálov*; najstaršou zbierkou legend je *Codex Velseri* (7.st.), najznámejšou zbierkou je *Legenda aurea*

2. text *pások hovoriacich* (*banderole, titulus*) na obrazoch, sochách a *grafických listoch*

3.technický termín pre vysvetľujúce texty na *minciach, medailách, mapách, plánoch*

pozri *čížik*; *Bratstvo ruže a kríža/Bratstvo ružového kríža/rozenkruciáni*; *diurnale*; *El Dorado*; *Eset* (*Zamarovský*); *Jozef z Arimatie*, *Felicita*, *Christophorus Kynokephalus*, *Ján Zlatoústý/ Ioannes Chrysostomos*, *Artuš*; *Ahasver*; *Hsigo/Hsiao*; *sv. grál (Lurker)*; *grál glastonburský (Discovery)*; *grál z Rossley*; *Legenda aurea*; *legenda labarum*; *Gumpoldova legenda o sv. Václavovi*; *granát český*; *hrob Adamov*; *hus martinská*; *imelo (Reflex)*; *Jantárová komnata (Týden)*; *jaspis*; *Ježišova kopija (Eurotelevízia)*; *Layma/Lama Drukpa Kuenlay* (*www*); *povesti, rozprávky*

Legenda aurea - lat. – „*Zlatá legenda*“; celým názvom „*Legenda aurea sanctorum*“ (*Pasionál* čiže *Knihy o životoch svätých*); najznámejšia latinská zbierka legend zostavená Jakubom de Voragine v rozmedzí rokov 1263-1273 a krátko potom prekladaná do národných jazykov a rozširovaná o životopisy národných svätcov; prežilo viac ako tisíc rukopisov, jeden exemplár je uložený v Národnej knižnici Českej republiky v Prahe; zbierka bola pravdepodobne zostavená okolo roku 1260, hoci text bol obohacovaný v priebehu stáročí; doba vzniku rukopisu z Národnej knižnice v Prahe je okolo 1495; v 16.st. bola *Legenda aurea* podrobená kritike učencami, ktorí kontrolovali *hagiografické* pramene legend; kriticky sa k nej vyjadril *Erazmus Rotterdamský*, *Georg Wízel* a *Juan Luis Vives*; naopak úcta k nej pretrvávala medzi členmi *dominikánskeho rádu*, ktoré končilo svätorečením mnícha Voragina r. 1815; rehabilitácia diela nastala v 20.st., ktoré v *Legende aurea* vidí zrkadlo 13.st.; vtedy nastali preklady diela do francúzštiny a dotlače; zbierka zasiahla do výtvarného umenia ako dôležitý ikonografický zdroj (*Tommaso da Modena*, *Hans Memling*, *Vittore Carpaccio*); najdôležitejšia tlač vyšla z tlačiarne *Kelmscott Press* (1896) a bola vytlačená písmom *Chaucer* na ručnom papieri; je nazývaná aj *Kelmscott Chaucer*; pozri *dielo literárne*; *Katarína z Alexandrie*, *Krištof*, *Barbora*, *Uvedenie Márie do chrámu*; *Smrť Panny Márie*, *Nanebovzatie Panny Márie*, *apoštol Pavol: motív Vzkriesenie kráľovského syna v Antiochii*; *Zostúpenie do pekiel*, *Quo vadis, Domine?*, *Vzkriesenie Drusiany*, „*mystický sobáš*“; *slávik (Biedermann)*; *Ježišova kopija (Discovery)*; *deväť hrdinov*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Zlat%C3%A1_legenda

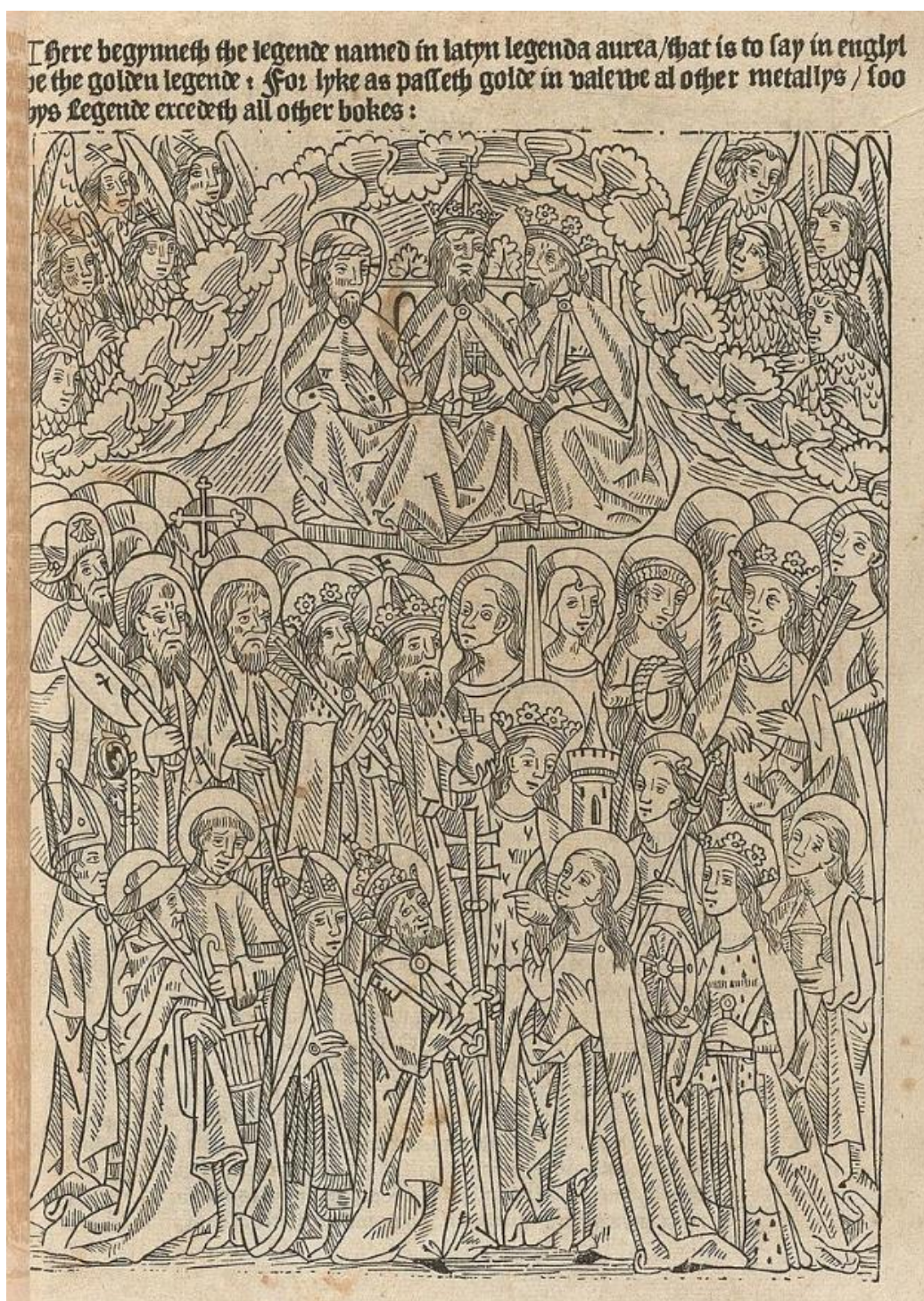

Sv. Primus a Felicianus (J. Voragine: Legenda aurea, 14.st.)

História Svätej tváre: Vjazd do mesta Lucca (J. Voragine: Legenda aurea, 1470)

Kresťanskí svätci a zázraky života (J. Voragine: Legenda aurea, 1493)

legenda Gumpoldova o sv. Václavovi - Gumpoldova legenda o sv. Václavovi

Legenda labarum - legenda spojená so vznikom labara

Legenda o ostatkoch Jána Krstiteľa - príbeh a sviatok s'atia svätého Jána Krstiteľa je takmer rovnako starý ako sviatok pripomínajúci jeho narodenia, čo je jeden z najstarších sviatkov, ak nie najstarší, ktorý bol zavedený v oboch, východnej a západnej liturgii na počesť svätca; rímsko-katolícka cirkev rovnako ako luteránska cirkev ho slávi 29. augusta; sviatok je sprevádzaný prísnyim pôstom a v niektorých dňoch veriaci nejedia jedlo z plochej dosky a nepoužívajú nôž, alebo jedia jedlo guľatého tvaru; východní kresťania mali ešte ďalšie sviatky v súvislosti s sviatkom s'atia Jána Krstiteľa, ktoré pripomínajú prvý a druhý nález hlavy sv. Jána Krstiteľa (24.2); podľa cirkevnej tradície po poprave Jána Krstiteľa učeníci ukryli jeho telo, ale *Herodias*, na ktorej príkaz bol

Krstiteľ sťatý, vzala oddelenú hlavu a pochovala ju do hnoja; neskôr sv. Joanna, oddaná *Herodesovmu* správcovi, tajne vzala hlavu a verní Jána ju pochovali na Olivovej hore, kde zostala ukrytá celé stáročia; prvý nález ostatkov Jána Krstiteľa sa datuje do 4.st., keď miesto, kde sa nachádzala hlava, prešlo do vlastníctva vládneho úrdníka, ktorý sa stal mníchom s menom Innocent; ten na mieste nálezu postavil kostol a kláštorné *celly*; keď začal kopat' základy lode kostola, dostal strach, že relikvia bude znesvätená neveriacimi, tak ju ukryl na rovnakom mieste, ako ju našiel; po smrti mnícha kotel chátral a bol zničený; k druhému nálezu došlo r. 452, keď dvaja mnísi počas púte do Jeruzalema mali videnie Jána Krstiteľa, ktorý im odhalil umiestenie hlavy; ukryli ju vo vreci a počas cesty stretli nemenovaného hrnčiara a dali mu vrece niest', bez toho, aby mu povedali, čo je vo vnútri; Ján Krstiteľ sa mu zjavil a prikázal mu utiecť od lenivých a nedbanlivých mníchov s tým, čo držal v rukách; hrnčiar vzal hlavu so sebou domov; pred smrťou ju položil do nádoby a odovzdal svojej sestre; po nejakej dobe relikviu dostal ariánsky mních menom Eustathius, ktorý ju využíval, aby získal viac prírvcov svojho učenia; ten pochoval hlavu v jaskyni, v blízkosti levantského mesta Emesa; nakoniec bol na tomto mieste postavený kláštor; v r. 452 sa zjavil archimandritovi tohto kláštora, Marcellovi, Ján Krstiteľ a naznačil mu, kde sa nachádza hrniec s hlavou svätca; relikvia bola prinesená do mesta Emesy a neskôr prenesená do Konštantínopolu; tretí nález hlavy Jána Krstiteľa sa stal asi r. 820; počas moslimských nájazdov bola relikvia prevezená do kappadockého mesta Comana; tu zostala ukrytá v čase *obrazoboreckého* prenasledovania (pozri *ikonoklasmus*); keď bolo v r. 850 uctievanie ikon obnovené (pozri *ikonodulovia*), patriarcha Ignatius Constantinople (†857) mal videnie miesta, kde sa relikvia nachádza; oznámil to cisárovi Michaelovi III., ktorý poslal delegáciu, aby relikviu našla; potom ju dal previesť do Konštantínopolu a umiestniť vo svojom kostole; v súčasnosti sa domnelá relikvia nachádza v bazilike San Silvestro in Capite v Ríme; pozri tiež *hlava Jána Krstiteľa*

https://en.wikipedia.org/wiki/Beheading_of_St._John_the_Baptist

Geertgena tot Sint Jans: Legenda o ostatkoch Jána Krstiteľa (1484-1490)

legenda Zlatá - Zlatá legenda

legendárne bytosti Stredného východu - pozri *Stredný východ, mytológia*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Middle_Eastern_legendary_creatures

legendárne hady - pozri *Nidhogg*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_reptiles

legendárne lode - pozri *Noemova archa*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:B%C3%A1jn%C3%A9_lod%C4%9B

legendárne lode duchov - pozri *Caleuche*; *lode duchov*

<https://translate.google.sk/#en/sk/Legendary%20ghost%20ships>

legendárne postavy anglické - *anglické legendárne postavy*

legendárne stvorenia - pozri *božstvá*, *duchovia* a *mýtické bytosti*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_creatures

legendárne vrany - pozri *Badb*, *Morrigan*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_crows

legendárne vtáky - pozri vtáky v *severskej mytológii*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_birds

legendárni tvorovia podľa kultúry - pozri *severskí legendárni tvorovia*, *germánski legendárni tvorovia*, *škandinávski legendárni tvorovia*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Legendary_creatures_by_culture

legendy nadprirodzené - *nadprirodzené legendy*

legendy nórske - *nórske legendy*

legendy stredoveké - *stredoveké legendy*

legendy švédske - *švédske legendy*

Léger Jules Fernard Henri - (†1955); francúzsky maliar, sochár, grafik, keramik, filmový tvorca, ale tiež falzifikátor (Wikipedia: pre zlepšenie svojej finančnej situácie vyhotovil *falza* 25 obrazov *J. B. Corota*); predstaviteľ *kubizmu* (pozri *tubizmus*); jeho dielo považované za predzvesť *pop-artu*; po *impresionistických* začiatkoch sa pripojil ku skupine z *Puteaux*; kubistické obdobie jeho tvorby ovplyvnené *P. Picassom* a *G. Braqueom*; po 2.sv. vojne sa venoval aj *monumentálnemu umeniu*; v r. 1924 robil experimentálny surrealisticko-dadaistický film „Mechanický balet“; pozri *kompozícia*; *J. Gris*, *K. Malevič*

http://it.wikipedia.org/wiki/Fernand_L%C3%A9ger

F. Léger: Kompozícia

légia - pozri légia rímska

Légia - meno posadnutého z Gerasy, ktorého vylicil Ježiš

légia rímska - základná jednotka rímskeho vojska, ktorú pôvodne tvorilo 4200 pešiakov a 300 jazdcov, neskôr 6000 ťažkoodencov a 120 jazdcov; rozmiestňované pozdĺž hraníc *limes*; počas dominátu légie mali vo znaku *draka*, inak bol na zástave légii *orol* (pozri *vexillum*); rímska légia sa delila na *kohorty*, *manipuly* a *centurie*: mala desať kohort, 30 manipulov a 60 centurií; pozri *Roma 2*; *S.P.Q.R.*, *Senatus populusque Romanus*

legionár - *rímsky bojovník*, príslušník *légie*; pozri *centurion*; *lorika*, *scutum*, *caliga*, *sagum*; *Geron*

lego - lego, obchodne označované aj LEGO, je rad stavebnicových produktov, ktoré vyrába rodinná dánska spoločnosť Lego Group; vlajkovým produktom spoločnosti je pôvodná séria stavebníc obsahujúca tzv. Lego bricks, malé legové kocky, ktoré sa dajú ľubovoľne skladať; tie sú doplnené veľkým množstvom ďalších rôznofarebných dielov, minifigúrkami (minifigs) a množstvom ďalšieho kompatibilného materiálu; z lega je možné postaviť model prakticky čohokoľvek, napríklad automobilov, vlakov, domov, hradov, zámkov, sôch, vesmírnych plavidiel aj funkčných robotov

https://www.bdcnetwork.com/sites/default/files/body-images/BrickByBrick_Colosseum_top-view.jpg

<https://www.google.sk/search?q=lego+architektura&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjw1bfrJvXAhURJVAKHeG5Dk8Q7AkIRQ&biw=1846&bih=989>

<https://stavebnice-lego.heureka.sk/lego-architecture-21032-sydney/> Sidney

<http://www.kockalega.sk/2384,lego%C2%AE-architecture-21029-buckinghamsky-palac.html>
Buckinghamský palác

https://www.coleka.com/en/lego/lego-architecture/marina-bay-sands_i83079 (Marina Bay Sands (21021))

<https://www.mall.sk/lego-architecture/lego-architecture-21030-kapitol-spojenych-statu-americkych>
Kapitol Spojených štátov amerických

<https://sk.pinterest.com/pin/452752568770333881/> Notre Dame Cathedral

<https://sk.pinterest.com/pin/308637380689697148/> abstrakíný tvar

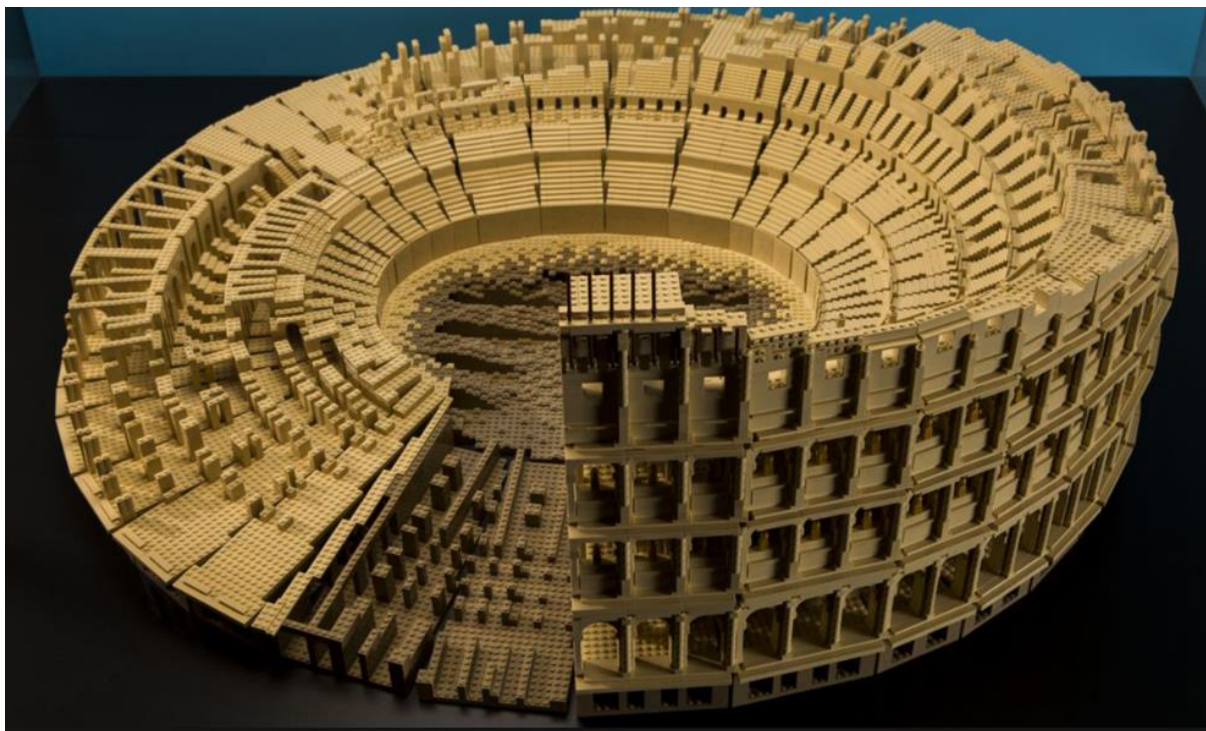
https://www.flickr.com/photos/neomar_dethron/19062325942/in/dateposted/ múr hradu

<http://legoggenre.com/monasterio-de-el-escorial-lego-architecture/>

Vesmírna loď z filmu Hviezdne vojny (lego)

Koloseum (lego)

Nedatované: Stôl (lego)

legovať - pridávať prímеси do tavených kovov na zlepšenie vlastností; napr. pri *taušírovaní*; legovanie kovov objavili stredovekí *alchymisti*; pozri *umelecké spracovanie kovov*

F. X. Messerschmidt: Charakterová hlava 22 (odliatok, kov, olovo, legované, 1770-1773)

F. X. Messerschmidt: Charakterová hlava 32 (odliatok, kov, cín, legované, 1770-1773)

Legrand Louis Claude - (†1807); francúzsky rytec

L. C. Legrand podľa Thomas Wyck: Pracovňa Pána Le Brun okolo r. 1700 (rytina, 18.st.)

Legros ml. Pierre - (1719); francúzsky sochár, aktívny takmer výlučne v barokovom Ríme; narodil sa v Paríži do umeleckej rodiny; v súčasnej dobe je jeho meno je obyčajne písané Legros, zatiaľ čo on sám vždy podpísal ako Le Gros; je často označovaný buď ako „mladší“ alebo „Pierre II“ na odlíšenie ho od jeho otca, Pierre Le Grosa staršieho, ktorý bol tiež sochár; napriek tomu, že je prakticky neznámy pre dnešnú verejnosť, bol popredným sochárom v Ríme za takmer dve desaťročia, než bol nahradený na konci svojho života viac klasicizujúcim Camillo Rusconim; pozri *parížski umelci, francúzski sochári 17.st., francúzski sochári 18.st., talianski sochári*

https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_Le_Gros_the_Younger

https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre_Le_Gros_the_Younger#/media/File:Religion_Overthrowing_Heresy_and_Hatred_Legros.jpg

P. Legros ml.: Náboženstvo porážajúce kacírstvo a nenávisť (mramor, kostol Il Gesù v Ríme, 1695-1699)

Le Guern Lucien - (†1981); známy tiež ako Louis-Gabriel Le Guerno; francúzsky maliar, významný predstaviteľ naivného maliarstva; jeho obľúbenými témami boli biblia a okupácia

http://fr.wikipedia.org/wiki/Lucien_Le_Guern

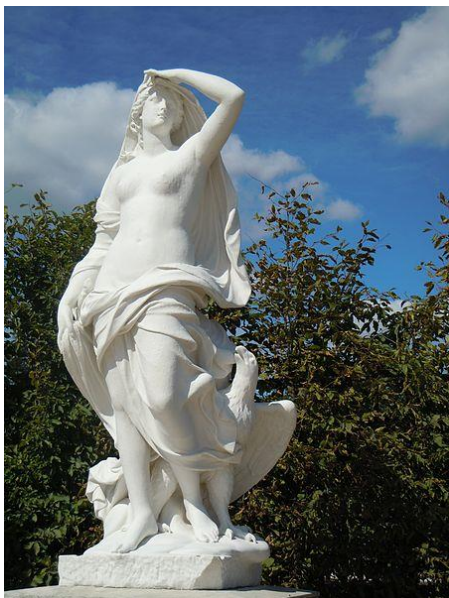

L. Le Guern: Trúby posledného súdu (20.st.)

Le Hongre Étienne - (†1690); francúzsky sochár, ktorý bol súčasťou tímu pracujúceho na výzdobe záhrad Paláca vo Versailles; bol jedným z prvých, ktorý pracoval podľa pokynov *Académie royale de peinture et de sculpture*; pozri *personifikácia, oranžéria, umelci vo Versailles*

É. Le Hongre: Seina (17.st., záhrady Paláca vo Versailles)

É. Le Hongre: Vánok (1685, záhrady Paláca vo Versailles)

É. Le Hongre: Pomona (1684-1689, Versaillský park)

É. Le Hongre: Mier (kenotaf Mazarina, kaplnka de l'Institut de France)

Lehotský Eugen - (†1970); grafik, pedagóg, maliar; pozri *slovenskí maliari*

<http://www.webumenia.sk/autor/5767>

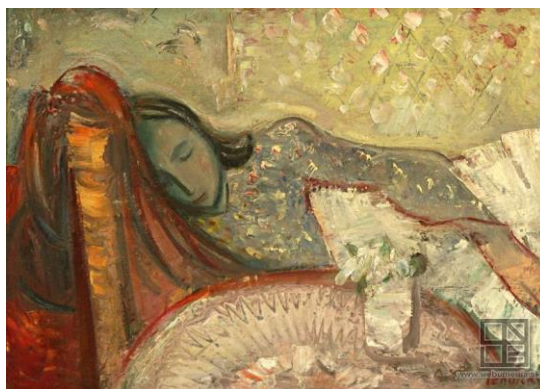
E. Lehotský: Harmonikár (1930)

E. Lehotský: Posedenie v záhrade (1940)

E. Lehotský: Z predmestia (1948)

E. Lehotský: Spánok (1946)

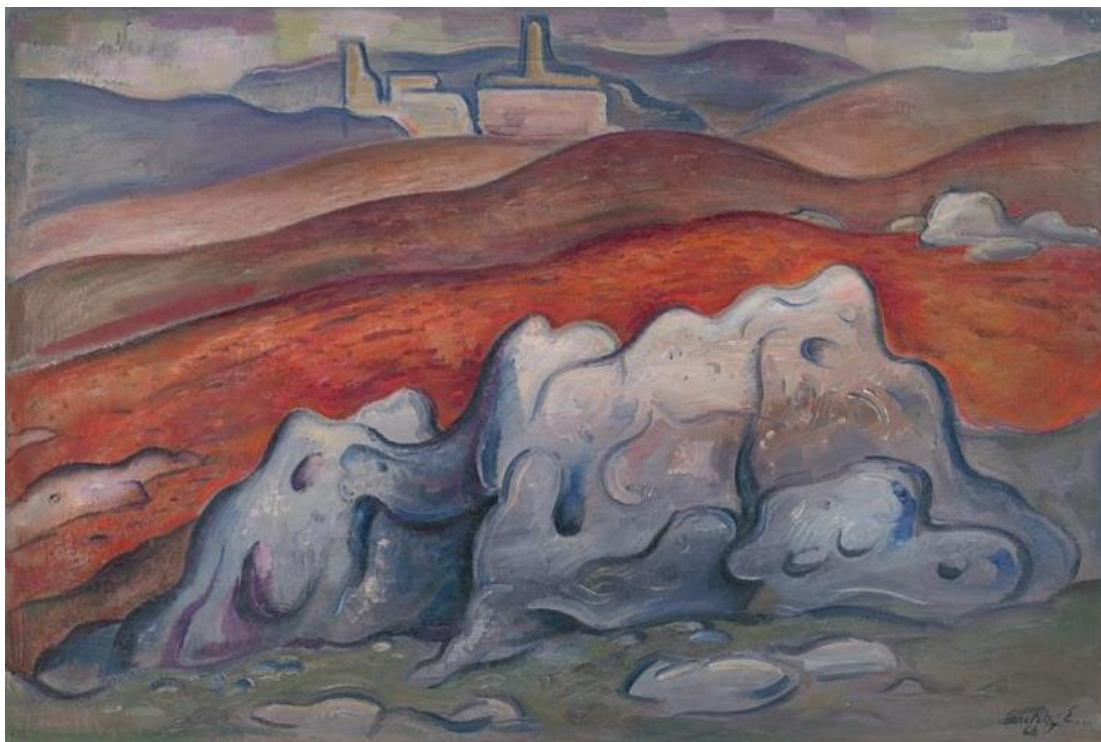

E. Lehotský: Staré domy v Banskej Bystrici (1948)

E. Lehotský: Pri Hrone (1932)

E. Lehotský: Krajina s Blatnickým hradom (1968)

E. Lehotský: Detviansky dvor (1942)

E. Lehotský: Cesta v tehelni (1964)

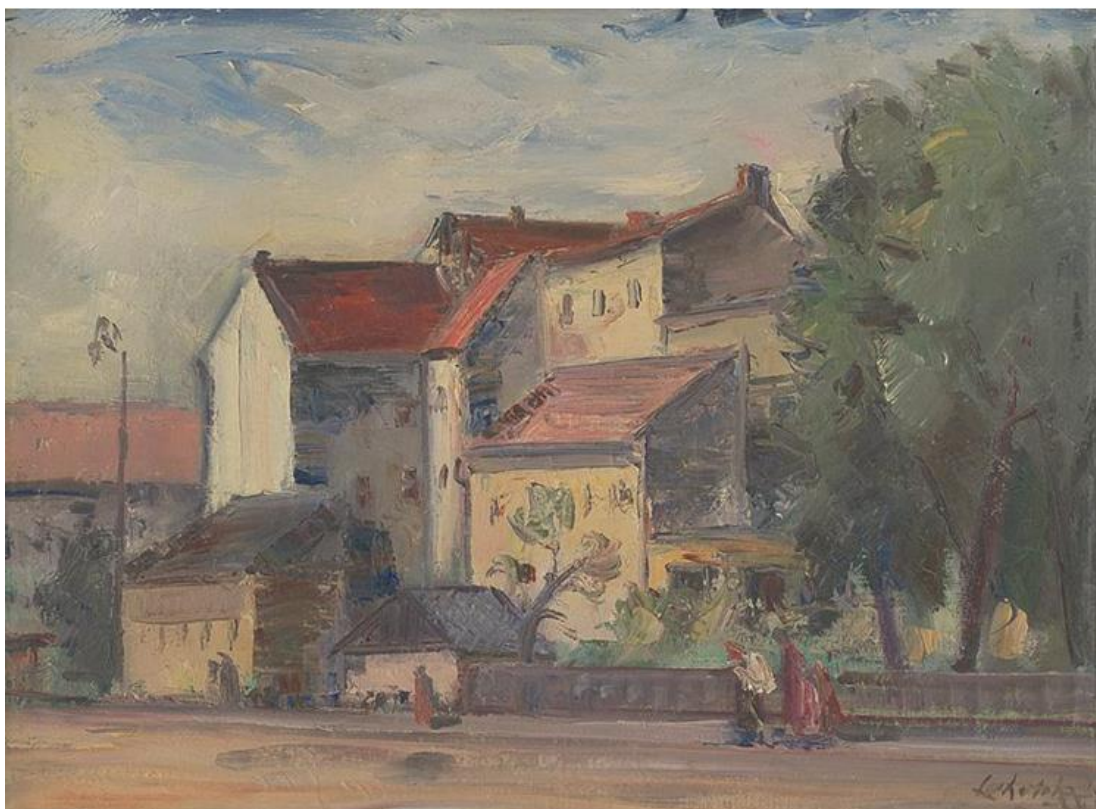
E. Lehotský: Trnavská cesta (1943)

E. Lehotský: Cesta do doliny (1964)

E. Lehotský: Povraznícka ulica v zime (1954)

E. Lehotský: Domy v Ružomberku (1950)

Lehotský Karol Miloslav -

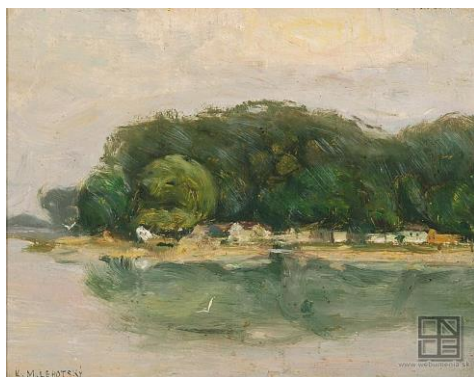
K. M. Lehotský: Krajina na jeseň

K. M. Lehotský: Náčrt krajiny so stromom v popredí

K. M. Lehotský: Praha-Karlov (1898)

K. M. Lehotský: Večerná krajina

K. M. Lehotský: Petržalský breh od Dunaja (1900 – 1910)

K. M. Lehotský: Jesenná krajina